

Els 'caps' del cor dels Pirineus

Per Sant Jordi, les llars andorranes, almenys aquelles en què viu algun dels poc més de 16.000 electors que hi ha al Principat (d'uns 75.000 residents censats), tindran llibre segur. O millor, llibret, llibrets, els programes de les formacions que concorren a les eleccions generals. El 24 d'abril, Andorra vota. Cinc són els aspirants a governar el país, quatre homes i una dona.

Quan Marc Forné va irrompre en el primer pla de la política andorrana i gairebé sense voler-ho va agafar les regnes del petit Principat (1994), Albert Pintat ja feia temps que corria pels passadissos on es coïa la presa de decisions. Si els titubejos de la transició constitucional no haguessin estat els que van ser, potser Pintat hauria liderat el moviment liberal llavors. Però no va ser el cas. I ara, quan ja no pensava en clau política i "ja m'havia plantejat un altre tipus de vida" (llogada més al rol d'avi que al de líder espiritual d'una comunitat estatal a cavall de dos estats amb moltes comunitats), Pintat esdevé l'hereu, el candidat del principal partit andorrà, el Partit Liberal (PLA). Diu que, literalment, l'han "empès" a fer el salt. I que s'ha sentit amb el suport necessari per donar "un nou impuls" a Andorra. Ho fa amb esperit "renovador". I, sens dubte, la llista que encapçala ho mira de ser. Però si les candidatures que la formació presenta a les circumscripcions parroquials fossin un tren, molts vagons serien els que ja han estat. L'esmentat Forné i diversos ministres en funcions les lideren. Pintat hi passa de puntetes. Parla d'un "impuls" que vol fer damunt "la realitat construïda durant deu anys de treball". I adverteix de "les aventures i els perills" que poden comportar "les altres alternatives", en una clara al·lusió al seu màxim rival, el Partit Socialdemòcrata (PS). Albert Pintat (Sant Julià de Lòria, 1943) és el "pare paràs". L'home del posat tranquil i afable. El més experimentat de tots els candidats. Nebot de l'excap de Govern Josep Pin-

tat i secretari personal d'aquest, és fill de l'encara avui president del consell d'administració de Crèdit Andorrà i un dels impulsors de la seguretat social del Principat, Antoni Pintat. Casat i pare de tres fills, és llicenciat en Econòmiques per la Universitat Catòlica de Friburg (Suïssa). Ha fet del negoci familiar un petit imperi dels articles del món de la pesca. Europeista per tots els cantons (sens dubte la relació amb la UE és un dels seus temes de país cabdals), va ser cònsol menor (tinent d'alcalde) de la seva parròquia abans de ser ambaixador al Benelux i a Brussel·les. Ministre d'Afers Exteriors del primer govern en majoria de Forné, ha hagut de renunciar a exercir la diplomàcia a Suïssa, Gran Bretanya i Irlanda del Nord per presentar-se als comicis.

Jaume Bartumeu: el canvi que no canvia. Bartumeu és l'etern aspirant. Es ven com el "canvi" sense canviar massa. És la quarta vegada que intenta situar-se al capdamunt del pedestal governamental. La segona que ho fa com a cap de llista del Partit Socialdemòcrata, tot i que ell insisteix que és la primera que ho fa amb cara i ulls. És el "canvi" i l'"alternativa" alhora. El primer terme és el que usa en l'eslògan de la campanya nacional. I el segon, el nom triat pel pacte local establert amb Renovació Democràtica i un grup (GUPI) estrictament radicats a la parròquia d'Ordino. A aquest advocat nascut a Andorra la Vella (1954) i llicenciat a la Universitat de Barcelona ningú no li nega preparació ni capacitat de treball. Fora del debat nacional, Bartumeu és probablement l'orador més

Albert Pintat (a dalt) serà el candidat a president del Govern d'Andorra pel Partit Liberal, mentre que Jordi Bartomeu (dreta), del Partit Socialdemòcrata, serà el seu màxim rival.

brillant. I això és una arma de doble tall. Ha estat i és encara un fuet constant per als liberals. Sap de què parla. I ho fa amb fina ironia. O amb amarga agror. I aquí rauen els seus problemes. El tarannà que tant està de moda en altres files socialistes a ell sovint el perd. El distancia. Crea un mur difícil de travessar, a voltes. Ningú no nega que si Pintat no esdevé cap de Govern, ho serà ell. O al revés. Ha afegit l'adjectiu tranquil al canvi que propugna conscient que la societat andorrana encara no ha arribat, probablement, a la cinquena marxa del progrés ideològic. Vol eliminar "l'Andorra de la doble velocitat, les dues Andorres, la de dalt de tot i la de baix". I aposta per l'aplicació d'impostos directes com a senyal de garantia per aconseguir que l'OCDE retiri el Principat de la llista de paradisos fiscals. Casat i pare de dos fills, va ser ministre de Finances, Comerç i Indústria del darrer govern preconstitucional. Una maniobra política seva va acabar desembocant en el tripijoc que va donar la cadira de president, curiosament, a Marc Forné. La cadira que li ha volgut prendre en més d'una ocasió i que ara creu amb fermesa que pot ocupar. Va ser un membre actiu de la comissió que es va encarregar d'elaborar la carta magna. I de llavors ençà ha estat sempre conseller general (parla-

mentari). Aquest darrer mandat ha estat president del grup socialdemòcrata, la formació que decididament va impulsar l'any 2000 i que ha aconseguit articular després d'altres projectes que no van acabar d'arrelar, en molts casos, pel seu fort personalisme.

Enric Tarrado: el centrador del centre? És l'electorat andorrà bipolar? Enric Tarrado respondria que no. Però segurament no podria garantir com s'articula el que hi ha enmig (els extrems encara són massa verges) de liberals i socialdemòcrates. Aquest exconseller general (del 1997 al 2001, sota les sigles de l'Agrupament Democràtic Nacional) és el primer de la llista dels que creuen que hi ha un gros important, un forat on furgar a cavall de PLA i PS. I cavalca (a voltes eufemisme de divagar en l'ambigüitat) entre els dos polítics "pura sang". Tarrado és el candidat d'una coalició que assegura que ha de tenir continuïtat i arrelament. CDA+Segle 21 pretén "centrar el centre". I ho fa conscient que pot ser l'últim intent, i mirant de dissimular una entesa a darrera hora i agafada en pinces. D'altra forma no s'acaba d'entendre que la mitja taronja de la coalició nascuda a Sant Julià de Lòria (Segle 21) no hagi aconseguit fer una llista territorial en aquesta parròquia (i

tampoc a Encamp, feu de CDA, i Escaldes-Engordany). El líder centrista repeteix, a voltes fins a la sacietat, dos elements que tenen la virtut de respondre sense dir massa dels grans projectes: "consens" i "una sola veu". En l'espectre electoral això es tradueix en "volem ser la clau". Tarrado afirma que "volem un canvi, estem al final d'un cicle". El seu cicle, però, el que volen trencar, és el de la majoria absoluta. I amb qui pactarien si la clau fos necessària per obrir el pany? Secret màxim. La resposta, a tot estirar, el 24 d'abril, i ben entrada la nit. Uns apostarien pel PLA, els altres pel PS. I alguns grans tòtems de la formació, si els resultats fossin prou equilibrats, voldrien mirar de forçar un pacte d'estat. Si el partit és la clau, aquest empresari d'automoció nascut a Sant Julià de Lòria (1962), casat i pare de dues nenes, és al volant d'un cotxe que no es pot permetre més aturades (a cada comici s'ha presentat sota unes sigles diferents).

Patrick García: l'alternativa de l'alternativa. Diu que no és candidat, que l'han fet candidat. Però la realitat sembla entreveure que aquest arquitecte nascut a Nimes (França, 1963) s'ha dissenyat una casa (política) a mida. Escollit conseller general a les darreres eleccions embolcallat amb la bandera

del Partit Demòcrata (PD), aquest "socialliberal", com es defineix, va agafar l'escó i es va convertir en grup mixt quan un ball de bastons va separar la P de la D. Ara s'ha construït un projecte molt personal que busca un espai i es posa a prova. I ho fa d'una manera fins a un cert punt singular. En la circumscripció parroquial s'aferra a les faldilles del Partit Socialdemòcrata (PS) sota el paraigua de l'Alternativa.

I en la batalla nacional esdevé alternativa del PS. I és aquí on es juga les garrofes Patrick García, casat en segones núpcies pel civil i amb dos fills fets i un altre d'encomanat. I on pot deixar el seient (cada escó de la llista nacional dels catorze en joc i que es reparteixen per la llei d'Hondt valdrà uns 900 vots) des del qual ha pogut fer algunes aportacions interessants i moltes preguntes sense més. Des d'un pragmatisme moderat i un "progressisme, que no significa llibertinatge", García també critica el liberalisme que, afirma, ha fet "po-

lítica per a quatre" i que ell garanteix, diu, per a tots.

Pretén ser la veu dels que no poden parlar. I voldria que parlessin, al seu favor, és clar, un bon grapat dels nous votants, molts d'ells joves o nacionalitzats del 2001 ençà. Isabel Lozano (nascuda al petit poble urgellenc d'Anserall el 1956) és, de segur, la primera dona que aspira a cap de Govern. I és, afirma, la primera candidata d'un partit "d'esquerra de veritat a Andorra". En les darreres eleccions generals va votar el PS, ja que hi militava. Ara és la líder d'uns Verds (que ja en la seva fundació van acabar amb més d'un morat producte de les pugnes internes que encara ara estan en mans de la justícia) que volen el cel més blau, els rius més transparents, un major accent violeta, no volen dissimular el vermell i fan del rosa la normalitat. I de tots els altres colors que fins ara no cabien en l'arc de sant Martí andorrà. Lozano és

la portaveu d'immigrants (amb i sense dret a vot), homosexuals, joves i ecologistes. Diu que sempre ha estat radical, encara que ara se sent positivament estranya al costat de la seva filla gran, també membre de la candidatura i "encara més radical". Militant de la branca andorrana del PSUC als anys setanta, féu estudis de Dret i és directora de recursos humans d'una empresa inicialment familiar que mou 160 treballadors; el capital, els treballadors, assegura, d'una formació per a la qual el mèrit és presentar-se. Parla de despenalitzar l'avortament i el consum de drogues amb la mateixa seguretat que lamenta les "borses de pobresa que hi ha al país" o garanteix que si obté un escó podrien escoltar ofertes a partir de l'acceptació de l'ofertant, és clar, del 90% del programa verd. "Hem fet -sentència- del país de la grandalla el país de la ferralla."

Toni Solanelles

setmanari d'informació general

Butlleta de subscripció

Primer cognom	Segon cognom	Nom
Adreça	Població	Codi postal
Telèfon particular	Telèfon feina	El pagament de la subscripció el faré de la següent manera:
Doc. d'identitat	Correu electrònic	Tarjeta de crèdit Visa ☐ Mastercard ☐
Edat	Professió	Núm. <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Se subscriu al setmanari EL TEMPS per un període d'un any, prorrogable si no hi ha ordre en contra, i un import de 125,36 teuros (estat espanyol, Andorra i Catalunya Nord)		Titular <input type="text"/>
Resta d'Europa: 225,38 € Amèrica: 465,78 €		Data de caducitat <input type="text"/>
		☐ Xec bancari adjunt a nom d'Edicions del País Valencià
		☐ C/I postal núm. <input type="text"/>
		☐ Domiciliació bancària (ompliu dades de sota)

Dades de facturació

Nom	NIF / CIF
Adreça	Població
	Codi postal

Domiciliació bancària

Distingits senyors: Caixa/banc	Agència
Adreça	Població
	Codi postal
Nom i adreça del titular del compte	
Els pregeu que, fins a nova ordre, els rebuts que presentarà Edicions del País Valencià, SA, per l'import de la SUBSCRIPCIÓ ANUAL a pagar en ☐ 1 rebut anual ☐ 2 rebuts trimestrals ☐ siguin pagats a càrrec:	
Núm. compte <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	de <input type="text"/> de 200
Signatura <input type="text"/>	

EL TEMPS Avinguda del Baró de Càncer, 37, porta 1,
entresol • Tel 963 535 100 • CIF A-46186821 • 46001 VALÈNCIA

